

vsem se naj odstranijo natrene in odlomljene ali odčesnjene veje in vejice; rane pa, zlasti večje, naj se gladko izrežejo ter zamažejo z degetom ali terom. Tako pa naj ostane drevo do prihodnje pomladi, tedaj se bo pokazalo, koliko si je drevje opomoglo.

Ako je pomladi vrh (krona), ki je zgubil mnogo vej in vejic, nepravilen in jednostransk, treba bo prirezati in pristriči druge veje, da dobi vrh zopet pravilno podobo, z drugimi besedami, drevo se bo moralo pomladiti. — Če je sadjar zapazil, da ima med svojim poškodovanim sadnim drevjem tudi takšne vrste, katere niso mnogo vredne, ali katere malo rodé ali katerih sadje je rado krastavo ali črvivo, naj pomlajeno drevo precepi, t. j. v vrhu požlahtni s kakšno drugo dobro vrsto.

Sejmovi. Dne 19. septembra na Vranskem. Dne 21. sept. na Laškem, v Lučanah, v Podsredi in Siegersbergu. Dne 24. sept. v Arnovžu, v Šmartnem pri Slov. gradu in na Remšniku.

Dopisi.

Od Sotle. (Naš poslanec bodi g. Žičkar!) Globoko je užalilo vsakega zavednega rodoljuba počenjanje bizeljske občine, ki pošilja po čelem brežiškem glavarstvu na občinske urade pisma, naj ne volijo č. g. Žičkarja, ampak g. Ivana Balona. Tako skrivno ruvanje ni naravno in ni pošteno. Zakaj Bizeljčani niste javno nastopili s svojim kandidatom in prišli v Brežice na shod zaupnih mož? Poznamo se dobro! Ni vam drugo na srečo, kakor delati zgago med volilci, in tega se niste sami izmislili, ampak veter piha iz Brežic od tistih, ki se ne bi smeli mešati v volilno borbo, ampak morali bi biti nad strankami. Povsod, koder je hodil č. kr. uradni vodja Tax vodit prvotnih volitev, pripovedoval je nekako z vidnim veseljem, da bode huda borba med Žičkarjem in Balonom, ker spodnji kraji so vsi za Balona. Ali se to ne pravi uplivati na volilce, ako č. kr. uradnik ob času volitve tako govori? Trdno upamo, da se bode spletarija izjalovila in da bodo volilni možje pokazali na dan volitve, da spoznajo sami važnost volitev. Vi pa, narodnjaki, hitro na delo, zadnji je čas! Pri prvotnih volitvah se je marsikaj zamudilo, popravimo to s tem, da pri prostemu kmetu oči odpremo in mu pokažemo razločevati dobro od slabega, zrno od plevla! — Živio naš g. Žičkar!

Iz Brežic. (Volilni shod) je bil pri nas v nedeljo, dne 13. sept. Pri tej priliki je poročal bivši poslanec, ces. svetovalec g. Jerman, o svojem delovanju v deželnem zboru. Kdor še tega prej ni vedel, lahko se je prepričal iz njegovih podatkov, kako pogumno in neumorno se je boril ta blagi mož za narodne pravice in v prospeh zlasti kmečkega stanu, žal, da ne vselej z zaželenim uspehom. V hvaležnem spominu si ga bomo ohranili in še enkrat kličemo: Hvala, slava mu! — Ta dan spoznali smo tudi kandidata, ki bi naj g. Jermana nasledoval, č. g. župnika Žičkarja. Reči moram, sam Bog je tako naklonil, da nam bo on poslanec, boljšega moža bi ne bi lahko izvolili. Znano je vsakemu, ki je le kaj čital, kako se je boril ta gospod, ko je bil še v Celju, in koliko tudi priboril tamosnji okolici. Celjski zagrizenci so se na vso moč v njega zaletavali, pa si pri tem le svoje visoke nosove razbili. Slednjič se jim je že srce omehčalo, in velikodušno so mu privoščili kako dobro župnijo, ali še kaj več, pa — daleč proč od Celja. Pa oh žalost, želja se jim ni spočila, zato je pa »vahtarca« dolgo časa milo plakala. G. bivši vikar v Celju

dobil je župnijo vitanjsko. Seveda, da tukaj tudi ni počival. Ne bom obširno opisaval njegovega vsestranskega delovanja, dovolj če omenim, da je »dober pastir« »svojim« mnogoštevilnim »ovčicam« (3400), da kaj lepo vodi svoje obširno gospodarstvo (to pa bodi na uho povedano onim, ki so rekli, da se g. župnik ne razume na kmetijstvo in da kmečkih teženj na pozna); da je načelnik cerkveno-stavbenega društva, ustanovitelj in načelnik vitanjske posojilnice in tamošnjega bralnega društva, načelnik delavsko-podpornega društva, načelnik krajnega šolskega sveta itd. — Ne zasluži-li tak mož popolnega zaupanja? Res, da mu s poslanstvom nalagamo nov jarem, a prepričani smo tudi, da ne bo pretežek možu, ki tako iskreno ljubi svoj narod, kateremu je edino vse selje za njega delovati, kateri je pripravljen za njega vse žrtvovati in posvetiti mu vse svoje moči. Vrli volilci, volimo dne 21. sept. enoglasno č. g. Žičkarja!

Od Sv. Lenarta v Slov. goric. (Na Girstmayrjev zbor) so prišli samo trije zunanji volilni možje in kacihi 20 »purgarjev.« G. župan Mravlag pozdravi navzoče in jim močno na srce polaga, da ne mašnika voliti, ker mašnik ne pozna kmečkih razmer in nič ne stori za kmeta, ampak le za-se in samo nemir dela med ljudstvom. Potem predstavi kandidata Girstmayrja. Kandidat pravi: Mašnikov ne volite, oni niso oženjeni, nimajo otrok, torej ne poznajo kmečkih razmer. Da prejšnji naši poslanci niso nič za nas storili, da so ravno taki, kakor bi kokljo nasadil na gluha jajca —; da bi se naj naredila postava, da se dača odpiše brez vsega naznanila, ako povodenj ali toča škodo napravi; potem naj kmetje skupaj držijo in le mašnika ne volijo. Če se bodo možje svoje moči zavedli, ne bodo več »za premagati«, ravno tako, kakor če bi bik vedel, kaj ima »za eno« moč, bi se ne dal strahovati, da bi z njim vozili. Dr. Wittermann (advokat) pravi: Kaj je to ena neumnost, da so gg. poslanci izstopili. Potem sta še govorila g. nadučitelj Mohor in predstojnik iz Partinje, kar pa ni vredno omenjati. Nazadnje se g. Mravlag zahvali vsem došlim in jim spet toplo na srce polaga, da ne mašnika voliti, ker oni nas le ob času volitve lovijo, potem pa nočejo nas poznati. Povsod hočejo imeti prvo mesto in čast itd. — Govorilo se je večinoma slovenski, da pa tako strašno malo pametnega in toliko grdih neresnic, to razvidi vsak razsodni bralec. Zato pa bode g. Girstmayer dne 21. sept. jako slavno propadel!

Iz Gornje Radgone. (Shod) političnega in gospodarskega društva v Boračevi dne 13. sept. je sijajno uspel. Kandidat, dr. Fr. Rosina je v izbornem, nad uro trajajočem govoru razlagal politične in gospodarske potrebe slovenskega naroda na Štajarskem. Za njim je g. Ivan Kukovec iz Ljutomera v krasnih besedah razlagal gospodarske stiske v našem okraju in kako bi se dalo tem opomoči. Njegov govor se je od vseh strani odobraval. Sprejela se je resolucija, v kateri izjavljajo, volilci, da se popolnoma vjemajo s sklepi shoda zaupnih mož v Mariboru. Na koncu se je še razložilo, kako nekateri Bračkovci privrženci begajo volilce s tem, da kandiduje za deželni zbor v naših občinah g. Matija Slavič iz Bučečevca ali pa g. Kukovec iz Ljutomera, dasiravno sta oba izjavila, da niti mislita nista na to kandidaturo in nista še proti nikomur o njej govorila. — Volitve volilnih mož v gornjeradgonskem okraju so ugodno izpadle. Celu na Polici in v Ivanjcih so zmagali narodnjaki. Voljena sta odločna rodoljuba Zvonimir Trstenjak in Pelcl. Tudi Boračeva in Radenci ter Kapela so odločno narodno volile. Gornja Radgona se prebujala in slovenska stvar lepo napreduje. Bog pomози dalje!

S Prihove. (Volitve) volilnih mož so bile pri nas dne 11. in 12. sept. in so srečno končane, ker hvala Bogu, nasprotnikov niti ni. Četirje imenitno na-

rodni moške so izvoljeni. Ravno tako narodna sta volilna moža tudi v občini Tepanje, v nadžupnji Konjice. Tam je bila tudi dne 11. sept. volitev. Mi smo zadovoljni; samo zoper to bi se trebalo pritožiti, da je polovica naših volilcev, namreč iz občine Grušovje, moralo iti voliti eno uro daleč vun iz občine in iz župnije, namreč v Tepanje, in vsled tega je bilo malo volilcev. Znano je, da kmet ne gre rad in v delavnik se tako daleč — od dela. Drugo pa nam ni po volji, ker je v občini Vrhovlje bila ura prerano odločena, namreč ob 7. jutraj. Mnogim je tako rano po volji, mnogim pa ob tej uri ni bilo mogoče se udeležiti volitve. Komisar je sicer bil prijazen, toda držal se je svoje ure, ki pa je veliko pred našo in je na Vrhovljah bila volitev sklenjena, preden je po naši uri dotekel čas volitve.

Iz Spilfelda. (Drobiž.) Neusmiljena toča je obiskala tudi ovokrajne vinograde. Dotična komisija ima pač veliko dela s cenitvijo po okraju Lipnica. Danes, dne 15. sept. se le je pršla vrsta proti meji okraja Spilfelda. Čujemo, da je cenilna komisija iz Maribora svojo obžalovanja vredno dolžnost že dokončala. Zalosten je pač pogled na vinograde in po drevju okoli postaje Pesnica. Tukaj je toča klestila petkrat. Okoli Sv. Ilja so škodo cenili za čez 120 tisoč goldinarjev. — Polje okoli Strasa kaže lepo. Hajdina zori, tudi koruza. Lani ob tem času so oboje že spravljali zrelo s polja, letošnje deževje pa rastlinam brani rasti in zoreti. Sedaj izkapajo krompir. Iz tega bralec, spoznaj, za koliko je vreme v tvojem kraju naprej ali odzadej. — Volitveno gibanje med Nemci je letos živahnije iz tega vzroka, ker so nemški konservativci, t. j. pravično misleči poslanci na Dunaju glasovali za slovensko gimnazijo v Celju. Tega nemški »liberalci« ne more odpustiti nemškemu konservativcu; posebno delujejo okoli Gradca zoper gospoda Kalteneggerja, ki je v državnem zboru nevstrahljivo zagovarjal slovensko pravico.

Iz Gornje Polskave. (Kandidat Francel Girstmayr) je v nedeljo, dne 13. sept. v tukajšno krčmo g. Karola Hermanna volilne može iz naše okolice na zbor sklical, da bi jim svoja načela in svoje namene naznanil. Volilnih možev prišlo je prav malo, samo trije, in sicer eden z Gornje, eden iz Spodnje Polskave in eden iz Gabernika; imen teh odpadnikov nočem imenovati. Dalje se je zbralo tudi okoli 30—40 drugih ljudi, med temi malo kmetov, največ je bilo pač hlapcev, ki so pivo, ko jo je »adjutant« Francelov, znani Retschnigg, beri Rečnik iz Slivnice, pili ter prav židane volje bili. — Francel, zapomni si, da pri nas ničesar ne opraviš, anarhistov ne potrebujemo! Čudilo nas je pač, da je Francel, ki bi najraje vse Slovence v žlici vode vtopil, v slovenskem jeziku svoje namene razkladal, seve malo pile bi se pač potreboval.

Od Sv. Ane v Slov. gor. (Volitve. — Girstmayr.) Dne 1. septembra so volile občine naše fare, v kolikor spada pod mariborski volilni okraj, svoje volilne može. Izvoljeni so bili slovenski narodnjaki. Vsi ti vrli moške so zanesljivi pristaši slovenske stranke. Samo o volilnem možu žitniške občine hočejo nekateri dvomiti. Vendar, Bog ne daj, da bi se dal premotiti od sladkih besed naših nasprotnikov! Brezvrpešno je torej prizadevanje mariborskih, št.-lenarskih in drugih posilincev, ki bi tako radi znanega »anarhista« (Girstmayrja) spravili na poslansko mesto v Gradec. Pa kako se ti posilincevi za Girstmayrja trudijo in pehajo!... Bilo je namreč pretečeno sredo, to je dne 9. sept., ta dan je po naših goricah sopihal posel št.-lenarskega »velikega« župana; potil se je, da mu je kar curkoma tekel vroči pot po čelu. Zakaj in kam tako hitro? Oh, to je bilo nekaj silno važnega! Drugi dan, v četrtek je imel priti »vezelaslužni«, — ali prav za prav »mnogo do-

služni« Girstmayr v Št. Lenart, da se kot kandidat predstavi svojim volilnim možem. Od kodi pa in kako dobiti svoje može, ker jih nikjer ni? In glejte, št.-lenarski župan, modra glava si domisli, čes, da je najpametneje, ako razpošlje zunanjim občinam povabila, naj pridejo poslušat novega kandidata. Pametna misel sicer, le uspeha ni imela nobenega. Kmetje imamo sedaj drugo delo na travnikih, ki je važnejše, kakor da bi hodili v Št. Lenart gledat moža, ki se nam proti naši volji vsiljuje za poslanca. Nekdo se je prav dobro izrazil tako-le: Ako bi imel ravno preveč časa, no — šel bi v Št. Lenart in sicer ne poslušat, kakšen namen da si je postavil ta kandidat, temveč da bi spoznal moža, ki bode pri volitvi za deželni zbor ob določenem času tako sijajno propal, in da bi poskusil, ima-li moja leva roka toliko prstov, da bi na njih preštel tiste volilne može, ki so kot njegovi pripadniki prišli ga poslušat. — G. Mravljaku pa, ki je »zvolen« župan v št.-lenarskem trgu in velikonemški pristaš in agitator Girstmayrjev, podajemo tu-le dobrohoten opomin, naj popusti svoje prazno prizadevanje in naj si svoja »vabila« ohrani za svoj »mravljinjak«, to je za svoje posilince »fünfare«. Pri nas ne opravi Girstmayer ničesar, temuč mi stojimo za svoje, in ko pride odločilni dan, dali bomo svoje glasove svojim, namreč tistim, ki nas poznajo, ki so iz naše sredine, ki bodo za nas skrbeli, — volili bomo gosp. dosedanega poslanca, marljivega Robiča in velečastitega g. Lendovškega.

S Planine. (Prvotne volitve.) Usojam si naznaniti izvoljene volilne može za volitev deželnega poslanca za kmečke občine brežiškega, kozjanskega, sevnškega okraja v sledečih občinah kozjanskega okraja in sicer: 1. občina Presično: Miha Gril, posestnik in župan v Žegru; 2. občina Loke: Jožef Pavline, posestnik in župan, in Jožef Krolf, posestnik, oba v Prevorji; 3. občina Prevorje: Anton Maček, posestnik in župan, in Jožef Krolf, posestnik, oba v Prevorji; 4. občina Št. Vid pri Planini: čast. g. Anton Ribar, župnik v Št. Vidu, in Vid Zakošek župan in posestnik v Št. Vidu; 5. občina Dobje pri Planini: čast. g. Blaž Kukovič, župnik v Dobji, Franc Dernjač, posestnik in župan v Dobji, Miha Hodej in Miha Jug, oba posestnika v Dobji. Vsi ti volilni moške bodo stali kakor skala pri volitvi dne 21. sept. za čast. g. župnika Žičkarja in bodo za njega svoje glasove oddali. Naš deželni poslanec mora biti č. g. Žičkar, župnik v Vitanju!

Iz Ptuja. (Poziv slovenskim skladateljem.) Odbor »Slov. pev. društva v Ptuju« razpisuje s tem dve častni nagradi à 80 kron a. v. za dve najboljši skladbi za moški ali mešani zbor, ter se obrača do vseh rodoljubnih slovenskih skladateljev z iskreno prošnjo, da se temu pozivu v povzdigo in razvoj domačega petja častno in mnogobrojno odzovejo. — Opozarja se, da se bode oziralo v prvej vrsti na takšni skladbe, ki zamorejo priprosti narod v najširšem pomenu navdušiti, tedaj bodi pesem veličastna, lepa, priprosta, a ne pretežno umetna. — Rokopisi naj se blagovolijo podpisanemu odboru — ime skladatelja v posebnem zavitku — do novega leta 1897 doposlati. — Odbor »Slov. pevskega društva«.

Iz Slovenskih gor. (Slovensko uradovanje.) To je res veselo! Volitev za volitvijo. Pred kratkim smo imeli nekatere občinske volitve, sedaj imamo deželnozborske, in drugo leto bomo volili v državni zbor. Naposled pa se pridejo menda neke posebne volitve. Približno pred enim mesecem so namreč na tukajšnje občinske urade došli neki obrazci, ki se imajo izpolniti in potem vrniti glavarstvu. Kaj da se v njih zahteva, naj vsakdo iz obrazcev samih spozna; zato jih podajemo v prepisu. Prezanimiva naročila, ki se naj izpolnijo, so dvojezična in se glasé tako-le: »Verzeichniss der Wahlberechtigten zur Reichsraths-Wahlmänner-

Wahl in der Allgemeinen-Wähler-Classe e«. Zaznamek volilcev k volitvi možev volilnikov za volitve v deželni zbor v »splošnem volilnem razredu e«. Post - Nro.; Poštna št. — Zu- und Vorname des Wahlberechtigten; Volilna ime ino predime. — Beschäftigung; S čimur se peča. — Ortschaft und Haus-Nro.; Kraj ino hišna šte- vilo«. — Zares krasen obrazec! Ko mi je to naročilo slučajno prišlo v roke, spomnil sem se neke zgodbe, katera se je pred nekaterimi leti pri nas prigodila. Nekdo, — bila je visoka glava iz radgonskega okraja, — je šel z našim takratnim načelnikom šolskega sveta in srečal na stezi učenca I. razreda tukajšnje slovenske šole. Otrok ga pozdravi s krščanskim pozdravom: »Hvaljen bodi Jezus Kristus«. Dotični gospod ga ustavi in vele- važno izprašuje: »Wo bist du her? Wie heisst du?« itd. Učenec, še-le šest let star, otrok slovenskih starišev, ga naivno pogleda in — spredenj pobriše. — »Aber das Kind kann ja kein Wort deutsch!« tako ga je naslednje pogruntal nemški modrijan: »Das ist ein Skandal!« — Ali bi mi tukaj ne mogli in sicer s popolno pravico in mnogo bolj vsklikniti: No, ta visoki uradnik, ki je tudi za Slovence, pa ne zna ne besedice slovenske! In to je skandal, da se pri naših uradih ne nastavljajo uradniki — Slovenci!

Iz kozjanskega okraja. (Žalostni nasledki to čee.) Naša polja ležijo vsa opustošena in pomandrana; kakor po trgatvi po vinogradih hodijo ljudje pa- brkvat po svojih njivah. Tu pobirajo sočivje, v zemljo vbilo, tam sekajo negodno koruzno klasje in nosijo sušit na peči, da jim služi za zamet, ali morebiti celo njim za živež nalik gladnim letom v začetku tega sto- letja. S strahom in trepetom pričakujejo, kaj jim bo prinesla zima. In ni se šaliti; kajti niso zadete le ne- katere okolice, ampak od Leskovca na Krajskem pa po župnijah ob obeh straneh Orlice in Vetrnika na Štajarskem notri do krapinskih Toplic, Pregrade in Zur- manca je več ali manj vse opustošeno. Žito se je že zdaj zdatno podražilo. Hud udarec za ta kraj je posebno, da moški odhajajo z doma iskat zaslužka, posebno v Zagreb, da preživijo sebe in svojo družino. To ima zopet žalostne posledice. Kdo bo pa doma polje obdeloval? Delavcev ne bo dobiti, pa kar se bo dobilo, bo drago. In odkod dobiti denar za drage delavce? Da se zapreči začasno izseljevanje in pa splošna lakota v naših krajih, treba, da država stori, kar je v njeni moči. Posebno bi bilo priporočati, da država že zdaj nakupi žita, ko je bolj po ceni. Pozneje se je bati, da žitne cene silno poskočijo in državna podpora bo malo izdala. G. okrajni glavar se je predlanskim pri znanem plazu Podsredoj s hitro pomočjo odlikoval. Gotovo bo tudi nam v sedanjí bedi prišel na pomoč, saj je z lastnimi očmi gledal našo nesrečo.

—r—

Iz rogaškega okraja. (Letošnje leto) si bomo zabilježili v črne bukve. Uima za uimo se oglašá. Toča nas je večkrat pošteno oklestila, zaradi preobilne moče gnijejo po njivah pridelki, ali pa vsled neugodnega vremena ne bodo prizoreli do cela. Pa rekel bi, še hujše je za naš okraj, da so prepovedani svinjski in ži- vinski sejmi, ker imajo tam nekje na Dravskem polju živinsko kužno bolezen. Dasiravno je ves rogaški okraj popolnoma zdrav in niti enega slučaja ni, kje bi se po- javljala kaka nalezljiva bolezen, mora vendar omenjeni okraj trpeti z okuženimi okraji. Ravno pred nosom zga- njajo sosedje Hrvati na meji rogaškega okraja živino skupaj in vrlo tržijo, mi jo pa gledamo v hlevu. Ker nam je skoraj vse travnike, posebno za Sotlo, poblatilo, ne bomo imeli dosti krme za goved in presiljeni bomo jo prodajati. Pa kje, če so sejmi zaprti? Mar jo naj go- nimo h Kuterniku? Davke bo treba plačati. Toda odkod naj dobimo denarjev? Za svoje pridelke ne bomo dobili

ničesar, saj bomo sami spomladi kupovali živež, da bomo črno gledali. Edini mogoči dohodek je blago v hlevih. Če pa s tem ne smemo na svetlo, kaj nam pomaga blago? Presiljeni bomo posnemati onega Šmarčana, ki je, tirjan za davek, naložil v koš svinjo, pa jo nesel v davkarijo rekoč: To jo imate, prodajte si jo, ker je jaz ne smem, pa si plačajte davek! Zato prosimo ponižno slavno c. kr. okrajno glavarstvo, naj se vendar blagohotno ozre na naš tužni položaj in zopet v rogaškem okraju, kjer ni- mamo nalezljivih živinskih bolezni, oskrbi dovoljenje živinskih in svinjskih sejmov. V okuženih krajih na Dravskem polju naj prepove izdajati živinske potne liste in goniti k nam na sejem, dokler so v kontumaci. S tem bo zaprečena vsaka dotika z okuženim okrajem. Ako se pa kje pri nas prikaže kužna bolezen, bomo se pa voljno pokorevali slavnim odlokom c. kr. glavarstva.

Iz Gradca. (Za kmete.) Deputacija okrajnega zastopa ptujskega, zastopana po načelniku Jožefu Ze- leniku-u, podnačelniku notarju Ožgan-u in odborniku Antonu Gregorič-u je bila dne 11. sept. t. l. sprejeta po ekscelenci c. kr. namestniku v posebni avdijenci, da izprosi zdatne državne podpore za posestnike ptujskega okraja, ki so bili letos po toči, povodnji in drugih nezgodah tako bridko pri- zadeti. Deputacija je posebno povdarjala veliko bedo, ki preti Haložanom vsled trtne uši in toče, povdarjala je pa tudi veliko denarno stisko, ki je nastala zaradi ustavljenja vseh živinskih sejmov ter prosila, da se v tem oziru kar najhitreje živinorejcem pomaga. Gospod c. kr. namestnik je sprejel deputacijo z veliko prijaznostjo, se dal informirati o vseh težnjah, ter obljubil, da bode storil vse, kar je v njegovih močeh storiti mogoče. Gospod deželni živinozdravnik dr. Schindler je izrazil veliko nevoljo nad onimi živinskimi kupci, ki so zanesli živinsko kugo v ptujski okraj, a obljubil je tudi, da bodo sejmi takoj odprti, ko kuga poneha.

Od Velike Nedelje. (Socijalno, narodno vprašanje.) Lep mir je vladal pri nas leta in leta. V krasnem gradiču nemških vitezov so stanovali zna- čajni oskrbniki in logarji, ki so bili rodom ali Nemci — a večji tudi slovenskega jezika — ali Slovenci; vsi so živeli v najlepšem miru s slovenskim ljudstvom. Vse ljudstvo jih je zelo spoštovalo in ljubilo; saj pa so bili tudi pravični možje, kojim je segala beda ubogega ljudstva globoko v srce. Viničarjem in drugim delavcem so dajali radi njive v najem, iz grajskih gozdov dajali suhljadi za kurjavo, prodajali listja za nastelj in kmetom trnja za zgradbo plotov. Tako so ti uradniki delovali po volji svojih gospodov, nemških vitezov, in goreli v v svoji požrtvovalni ljubezni do bližnjega. A v najno- vejšem času so se razmere v marsičem izpremenile, in sicer nikakor ne v korist Velikonedelščanom in okolici. Z novim gospodom oskrbnikom in logarjem je napočila nova doba v zgodovini velikonedeljski. Vse, kar je staro, mora vzeti konec: Prej je vozil gospode kmečki voznik na lepem »kolesu«, a zdaj so si kupili sami bistre konjičke in novo kočijo — seveda ne za svoj denar, marveč na troške nemških vitezov. Ekonomijo hočejo ti gospodje mnogo bolj razumeti, kakor vsi prejšnji skupaj! Škoda, da niso bolj znani na Dunaju! Gotovo bi jeden izmed njih postal poljedelski minister! Nekaterih njiv že več ne dajejo v najem, ampak jih spreminjajo v »hmeljske vrtove«; tudi travnike za-se obdržujejo. Hmelj, pravijo, bo nam nesel »več dobička«, krmo pa pa itak potrebujemo za svoje čile »arabske konjičke«. Suhljad v gozdih si ubogo ljudstvo ne sme več pobirati, ampak jo mora ali drago kupiti ali pustiti prhneti. Kaj bo z ubožci, kje si naj pripravijo kruha, kje drv za kurjavo in listja za nastelj, to vse je gospodu logarju le deveta briga! Sicer pravi, da si ljudstvo lahko pri hmelju mnogo zasluži. More-li s tem celo leto živeti? Ali ne

veste, kaj je dandanes denar v uboževih rokah? O kako hitro ga zapravi! Kje pa ima poleg kruha? Pa ne samo viničarjem in drugim ubogim delavcem, ampak tudi kmetom nagaja g. logar, kjer le more, posebno se trudi, da bi odkupil staro pašno pravico, katero imajo na grajskem posestvu občine: Mihovska, Trgoviška in Cvetkovska. Ponuja jim za-to njive in denar; in res mu hoče iti nekaj kmetov na limanice. Može! Njiva in denar so dandanes v malega kmeta v rokah jako kratke trajnosti, pašno pravico pa, katero so imeli že naši očetje, dedi in pradedi, bodo imeli tudi naši sinovi, vnuki, pravnuki in še daljni potomci. Zato ne uvidim, iz kakih vzrokov so se posebno nekateri Velikonedeljsčani dali premotiti od logarja in navdušiti za odkupitev stare pravice! Vendar ogromna večina posestnikov je proti njegovemu naklepu. (Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Na shod nižjeavstrijskih kmetovalcev je v nedeljo došlo nad 10 tisoč vrlih kmetov. Vsprejeli so 9 važnih resolucij. Udeležence je med drugim tudi pozdravil cesarski namestnik grof Kielmansegg ter v imenu vlade obljubil pomoč. Zborovalci so tudi sklenili, poslati deputacijo k presvetlemu cesarju. — Starokatoličani so sklenili, naj se njihova »škofija« premesti z Dunaja na severno Češko. — Mestni zastopnik, liberallec dr. Mittler je od dveh sej bil izključen zaradi grdega razgrajanja. — »Šulvereinski obmann«, dr. Weitlof, ne kandidira več za deželne volitve, ker ve, da bi propadel proti dr. Gessmannu.

Gornje Avstrijsko. Konservativni in liberalni veleposestniki so sklenili kompromis za deželne volitve. Vsled tega dobé liberalci dva mandata od deseterih; toda konservativci zahtevajo med drugim, da se tudi med nižjeavstrijskim veleposestvom sklene enak kompromis.

Češko. Nedavno je zborovalo »društvo vlásti«, ki je popolnoma krščansko socialno. — Na praznik sv. Václava bode v Pragi velik shod čeških gospá. — Češki anarhisti hočejo v V. volilnem razredu za državne volitve kandidirati morilca Jožefa Križa.

Šlezijsko. Deželne volitve so končane. Izvoljenih je v veleposestvu 9 liberalcev, v mestnih in kmečkih skupinah pa tudi 9 liberalcev, 5 nemških nacionalcev, 1 Schönererjanec, 3 Čehi in 3 Poljaki.

Tirolsko. Nemški socialist Pernerstorfer, ki je pred tedni svoj evangelj oznanjal po Slovenskem, je v tej katoliški deželi slabo naletel. S svojimi publicami nikogar ni mogel pridobiti.

Solnograško. Umrl je slavn konservativni poslanec, dvorni svetovalec dr. Lienbacher. — Deželni zbor je razpuščen; nove volitve bodo dne 17., 20. in 24. oktobra.

Štajarsko. Konservativni veleposestniki so sklenili, ne se udeležiti letošnjih deželnozborskih volitev. Vlada bi lahko pomogla konservativcem do večine, pa noče ničesar storiti. Zato smo radovedni, kako bode markí Bacquehem vladal s prusaško večino v deželnem zboru.

Koroško. »Südmarka« je imela v Beljaku glavni zbor. Sklenili so po Slovenskem pokupiti na boben prišle graščine, katere bodo razkosali in tja naselili nemške kmete. Dobro, da društvo nima cvenka! — V soboto so imeli v Celovcu socialisti shod, na katerem se je govorilo zoper katoliški shod solnograški.

Kranjsko. Prvotne volitve za državnozborsko dopolnilno volitev so dozdej za dr. Šustersiča izpadle prav ugodno. — O Vseh svetnikih se v Ljubljani otvori višja dekliška šola; začasni ravnatelj jej bode dr. Lovro Požar. — Znani narodnjak Luka Svetec praznuje dne 20. sept. svojo 70letnico. — Spominski plošči so odkrili v Poljanah pok. slikarjema Janezu in Juriju Šubicu, v Javorjah pa pok. kanoniku Jeranu.

Primorsko. Grof Badeni je povsod bil navdušeno vsprejet od Slovencev in Hrvatov, nikakor pa ne od Italijanov, ki le na Laško skilijo. — V Gorici je nagloma umrl državni poslanec knez Egon Hohenlohe. — Pastirski list novega tržaškega škofa Andreja se peča z narodnostnim bojem v prav pomirljivem duhu. — V Trstu bodo občinske volitve prve dni novembra. — Te dni se vrši slovesno kronanje podobe žalostne Matere božje v Trstu pri Sv. Justu.

Hrvaško. Naše sosede je letos zadela dvojna neznanjska nezgoda: grozna prašičja kuga in toča. Vlada pa za ubogo ljudstvo ničesar ne stori, pač pa tisočake izmetuje za one, ki se vozijo v Budapešto na razstavo!

Vnanje države.

Rim. Zvečer na Malo gospojnico je skoro ves Rim bil krasno razsvetljen. Ta razsvetljava ni veljala samo sv. božji Porodnici, ampak tudi papežu Leonu XIII., ker se je drugi dan slavil god sv. Joakima.

Belgijsko. Kralj je ukazal zapreti 10 častnikov, kateri so v Kongo - državi storili strašne grozovitosti. Eden njih je dal 1300 zamorcem roke odrezati. — Dognalo se je, da so anarhisti hoteli razstreliti angleški grad Balmoral in sicer o času carjevega obiska.

Nemško. Odbor za podpiranje Armencev je imel v Berlinu shod, na katerem je Lepsius, ki je lani potoval po Armeniji, zatrjeval, da traja preganjanje Armencev že 20 let, da so lani Turki ubili 100tisoč Armencev, in ostro napadal velesile, katere se ne zmenijo za berlinsko pogodbo, ki jamči, da se morajo v Armeniji uvesti času primerne preosnove.

Rusko. Carska dvojica biva sedaj v Kodanju; dne 22. sept. pa se odpelje na Angleško. — Vnanji minister postane morda Kapnist, sedaj ruski poslanik na Dunaju. Bog daj! — Car je ukazal degradirati več častnikov belgorodskega dragonskega polka, čegar imejtelj so naš presvetli cesar. Uzrok temu je neznan.

Bolgarsko. V nedeljo so bile vse povsod občinske volitve; vendar je v Sredcu in po vseh mestih vladal mir. Skoro povsod so zmagali vladni privrženci, posebno sijajno v Sredcu.

Srbsko. V Belem gradu so prišli na sled zaroti, naperjeni proti kralju. Zamotanih je v njo več višjih uradnikov in častnikov. Hoteli so bojda odstaviti kralja Aleksandra in poklicati nazaj zapravljivega Milana.

Turško. V Stari Srbiji so Turčini izropali šest krščanskih cerkev in vasi; toda oblastvo ničesar ne stori v varnost kristijanov. — Armenski odbor je sporočil vsem poslanikom, da stori kaj posebnega, če se oni ne upró počenjanju turske policije, ki povsod lovi Armence ter jih tira v zapor ali pa iz Carigrada trumoma izganja in jih peš goni v Armenijo.

Špansko. Policija je zaprla bivšega ministra Estevaneza in 17 odličnjakov, ker so na sumu, da hočejo odpraviti kraljestvo in ustanoviti republiko. — Ministri so sklenili, da se zahteva od postavodajalnih zastopov neomejeni kredit za popolno pomirjenje ustašev na Filipinskih otokih.